

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาการรับรู้บรรยากาศในหอผู้ป่วยจิตเวชของผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสวนปรุง การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิธีดำเนินการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้เป็นผู้ป่วยที่แพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรคทางจิตเวชซึ่งแพทย์รับไว้เป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของยามานะ (Yamane) (Polit & Hungler, 1999) ใช้การประมาณค่าสถิติผู้ป่วยจิตเวชที่เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลสวนปรุงปีพ.ศ. 2547 จำนวน 6,182 ราย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 ราย ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนดดังนี้

1. อายุระหว่าง 18-60 ปี
2. มีอาการทางจิตสงบ ซึ่งประเมินด้วยแบบการประเมินสภาพจิต (Mental Status Questionnaire) โดยจะต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 8 คะแนนในจำนวน 10 คะแนน
3. สามารถอ่าน และเขียนภาษาไทยได้
4. ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา

#### เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบสอบถามการรับรู้บรรยากาศในหอผู้ป่วย ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มมีอาการเจ็บป่วยทางจิต จำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษา

ในโรงพยาบาล การวินิจฉัยโรค ระยะเวลาที่เข้ารับการรักษารั้งนี้ในหอผู้ป่วย จำนวนครั้งของการเข้าร่วมกลุ่มบำบัดต่าง ๆ ภายใน 1 สัปดาห์ที่ผ่านมาในหอผู้ป่วยแห่งนี้

**ส่วนที่ 2** แบบสอบถามการรับรู้บรรยากาศในหอผู้ป่วย (Ward Atmosphere Scale) ของ มูส์ (Moos, 1997) แปลโดย วราภรณ์ ศิริธรรมานุกูล (2545) โดยมีข้อคำถามจำนวน 40 ข้อ และแบ่งเป็น รายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านสัมพันธภาพ ด้านโปรแกรมการรักษา และด้านการคงไว้ซึ่งระบบงาน ดังนี้

|                         |       |        |
|-------------------------|-------|--------|
| ด้านสัมพันธภาพ          | จำนวน | 12 ข้อ |
| ด้านโปรแกรมการรักษา     | จำนวน | 16 ข้อ |
| ด้านการคงไว้ซึ่งระบบงาน | จำนวน | 12 ข้อ |

การตอบแบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ คือ ใช่ หรือไม่ใช่

|        |         |                                                     |
|--------|---------|-----------------------------------------------------|
| ใช่    | หมายถึง | ข้อความนั้นเป็นบรรยากาศที่เกิดขึ้นในหอผู้ป่วย       |
| ไม่ใช่ | หมายถึง | ข้อความนั้นไม่ได้เป็นบรรยากาศที่เกิดขึ้นในหอผู้ป่วย |

การแปลผลคะแนนเมื่อกลับค่าคะแนนทางลบ คะแนนระดับการรับรู้บรรยากาศในหอผู้ป่วย โดยรวม แบ่งเป็น 3 ระดับ โดยใช้สูตรภาคพื้น (ธีรยุทธ พึ่งเทียร, 2545) คือ

|            |               |       |         |                         |
|------------|---------------|-------|---------|-------------------------|
| ระดับคะแนน | 26.68 – 40.00 | คะแนน | หมายถึง | มีการรับรู้ระดับดี      |
| ระดับคะแนน | 13.34 – 26.67 | คะแนน | หมายถึง | มีการรับรู้ระดับปานกลาง |
| ระดับคะแนน | 00.00 - 13.33 | คะแนน | หมายถึง | มีการรับรู้ระดับต่ำ     |

การแปลผลคะแนนเมื่อกลับค่าคะแนนทางลบ คะแนนระดับการรับรู้บรรยากาศในหอผู้ป่วย ด้านสัมพันธภาพ และด้านการคงไว้ซึ่งระบบงาน โดยใช้สูตรภาคพื้น แบ่งเป็น

3 ระดับ (ธีรยุทธ พึ่งเทียร, 2545) คือ

|            |               |       |         |                         |
|------------|---------------|-------|---------|-------------------------|
| ระดับคะแนน | 08.01 – 12.00 | คะแนน | หมายถึง | มีการรับรู้ระดับดี      |
| ระดับคะแนน | 04.01 – 08.00 | คะแนน | หมายถึง | มีการรับรู้ระดับปานกลาง |
| ระดับคะแนน | 00.00 - 04.00 | คะแนน | หมายถึง | มีการรับรู้ระดับต่ำ     |

การแปลผลคะแนนเมื่อกลับค่าคะแนนทางลบ คะแนนระดับการรับรู้บรรยากาศในหอผู้ป่วย ด้านโปรแกรมการรักษา โดยใช้สูตรภาคพื้น แบ่งเป็น 3 ระดับ (ธีรยุทธ พึ่งเทียร, 2545)

|            |               |       |         |                         |
|------------|---------------|-------|---------|-------------------------|
| ระดับคะแนน | 10.68 – 16.00 | คะแนน | หมายถึง | มีการรับรู้ระดับดี      |
| ระดับคะแนน | 05.34 – 10.67 | คะแนน | หมายถึง | มีการรับรู้ระดับปานกลาง |
| ระดับคะแนน | 00.00 – 05.33 | คะแนน | หมายถึง | มีการรับรู้ระดับต่ำ     |

## การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

### การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity)

ในการศึกษานี้เนื่องจากแบบสอบถามการรับรู้บรรยากาศในหอผู้ป่วยของ มุส (Moos, 1997) เป็นแบบสอบถามที่มีความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ซึ่งแปลโดย วราภรณ์ ศิริธรรมานุกูล (2545) เป็นแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความถูกต้องของภาษาแล้วผู้ศึกษานำมาใช้ในการศึกษาโดยไม่ได้อดัดแปลงจึงไม่หาความตรงตามเนื้อหาซ้ำ

### การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability)

ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาตรวจสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการรับรู้บรรยากาศในหอผู้ป่วยก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลจริงโดยนำไปทดสอบกับผู้ป่วยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับ กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 10 ราย ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยใช้สูตรคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson Formula 20) (KR-20) (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2543) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมเท่ากับ 0.83

## การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษานำเสนอโครงการการศึกษาผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และผู้ศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิธีการเก็บข้อมูล ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างทราบ และสอบถามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมการศึกษา ชี้แจงให้ทราบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธเข้าร่วมการศึกษานี้กลุ่มตัวอย่าง สามารถถอนจากการศึกษาในระหว่างดำเนินการได้ตลอดเวลา ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดจะนำไปวิเคราะห์ในการศึกษาเท่านั้น ไม่มีการเปิดเผยให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่าง การนำข้อมูลไปอภิปรายจะนำเสนอในภาพรวมเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น

## การรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือแนะนำตัวจาก คณะจิตวิทยาภาควิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลสวนปรุง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขออนุญาตติดต่อประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการรับรู้บรรยากาศในหอผู้ป่วยจิตเวชของผู้ป่วยในโรงพยาบาลสวนปรุง
2. เข้าพบหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล และหัวหน้าหอผู้ป่วยในเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการทำการศึกษ
3. ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ขอความร่วมมือในการเข้าร่วมการศึกษา สร้างสัมพันธภาพเพื่อประเมินสภาพจิต (Mental Status Questionnaire) การรับรู้และความพร้อมของผู้ป่วยก่อนการรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ชี้แจงวัตถุประสงค์การพิทักษ์สิทธิ ให้แก่กลุ่มตัวอย่าง และเมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเองทั้งหมด ผู้ศึกษารอรับแบบสอบถามกลับคืน ใช้ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมีนาคม 2548 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 375 คน
4. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบครบถ้วนสมบูรณ์มีจำนวน 357 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.20 และไม่ครบถ้วนสมบูรณ์มีจำนวน 18 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 4.80 สำหรับส่วนที่ไม่สมบูรณ์ขอความร่วมมือให้กลุ่มตัวอย่างตอบจนครบสมบูรณ์แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ
5. ผู้ศึกษาได้ตระหนักถึงการแต่งกายเมื่อเข้าไปเก็บข้อมูล ไม่สวมชุดพยาบาลเนื่องจากหลีกเลี่ยงการกดดันผู้ป่วยเมื่อตอบแบบสอบถาม และแนะนำตัวให้ผู้ป่วยได้รับทราบ

## การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่เป็นโรคทางจิตเวช วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลการรับรู้บรรยากาในหอผู้ป่วยจิตเวชของผู้ป่วย วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
Copyright © by Chiang Mai University  
All rights reserved